

Naomi en Ruth gaan naar Betlehem

1. Inleiding bij het project

Bestemming Betlehem

'Maria die zoude naar Betlehem gaan', 'Sjok, sjok, sjok liep het ezeltje', 'Kerstnacht boven Betlehem' – heb je er wel eens bij stilgestaan hoeveel oude en nieuwe kerstliederen Betlehem noemen? Dankzij de verhalen over Jezus' geboorte is dit kleine plaatsje in de buurt van Jeruzalem wereldberoemd. Maar in de Bijbel speelt Betlehem al veel eerder een belangrijke rol. Het is de plek waar Ruth, Naomi en Boaz in een chaotische tijd laten zien wat het betekent om trouw te zijn. David, de meest geliefde koning van Israël, wordt in Betlehem geboren. En in een tijd waarin de leiders van het volk het laten afweten, belooft de profeet Micha dat uit Betlehem ooit weer een leider zal komen die namens God regeert. Met het adventsproject gaan we iedere week opnieuw op weg naar Betlehem. Door de verhalen van vaak heel gewone mensen ontdekken we steeds weer iets nieuws over Gods belofte van vrede en recht, voor Israël en de hele wereld.

Tijdens dit project lezen we de volgende teksten uit het Oude en het Nieuwe Testament:

- Naomi en Ruth gaan naar Betlehem (Ruth 1:1-22 en Ruth 4:13-22)
- David wordt in Betlehem tot koning gezalfd (1 Samuel 16:1-13)
- Micha profeteert over Betlehem (Micha 5:1-4a)
- Jozef en Maria gaan naar Betlehem (Lucas 2:1-5)
- Wijze mannen volgen de ster naar Betlehem (Matteüs 2:1-12)

Te bestellen producten:

Voor het moment in de kerk is er een kijktafel van het stadje Betlehem en de personen die er naartoe reizen. Het stadje bestaat uit vijf huizen van karton met allerlei leuke details erop getekend. Elke zondag van advent kunnen de hoofdpersonen uit het Bijbelverhaal bij het bijbehorende huisje worden geplaatst. Meer informatie om het moment in de kerk vorm te geven vind je bij punt 7. *Moment met de kinderen in de dienst.* Ook is er weer een **projectlied**.

Voor thuis is er een **koffertje met luikjes en een boekje**. De koffer kun je thuis neerzetten op een zichtbare plek in huis. In het boekje vind je voor elke dag van advent een opdracht.

Voor elke zondag is er een uitgebreide opdracht die gelinkt is aan het koffertje. Het **projectlied** is te vinden op debijbel.nl/bijbelbasics. De **huisjes en de personen** voor op de kijktafel in de kerk, en het **koffertje met boekje** voor thuis zijn te bestellen via <https://shop.bijbelgenootschap.nl>.

2. Inleiding bij deze zondag

Deze zondag is de eerste van een blok met vijf verhalen waarin de stad Betlehem en de gebeurtenissen die daar plaatsvinden, in het middelpunt staan, beginnend bij het verhaal over Ruth die met Naomi naar Betlehem reist, en eindigend met de geboorte van Jezus.

Op deze zondag staat **Ruth 1:1-22 en Ruth 4:13-22** centraal: Naomi keert vanuit Moab terug naar Betlehem. Haar schoondochter Ruth wil haar niet in de steek laten en gaat met haar mee. Dankzij haar trouw wordt Ruth, ook al is ze een vrouw uit een vreemd land, de stammoeder van het koningshuis van David.

Voor de kinderen van **4-8 jaar** richten we ons op Ruth die met haar schoonmoeder Naomi meegaat naar Betlehem.

Voor de kinderen van **8-12 jaar** richten we ons op Ruth die met haar schoonmoeder Naomi meegaat naar Betlehem, waar ze uiteindelijk een zoon krijgt die de grootvader wordt van koning David.

3. Welke plek heeft het verhaal in de Bijbel?

Op deze eerste zondag van de adventsperiode lezen we het verhaal over Naomi¹ en Ruth die vanuit het land Moab terugkeren naar Betlehem, de stad waar Naomi vandaan komt. Dit lijkt op het eerste gezicht misschien geen voor de hand liggend verhaal om te lezen op de eerste advent, maar toch begint de reis hier. Want doordat Naomi en Ruth terugkeerden naar deze stad, werd hier uiteindelijk een belangrijke kleinzoon van Ruth geboren, koning David. En zo'n duizend jaar later kwam in dezelfde plaats Jezus ter wereld. Betlehem was maar een kleine stad, maar er gebeurden grote dingen. Het verhaal dat we vandaag lezen komt uit het eerste hoofdstuk van het Bijbelboek dat de naam draagt van de hoofdpersoon, Ruth. Dit boek vertelt hoe een vrouw die niet uit het volk van Israël komt, dankzij haar dapperheid en trouw stammoeder wordt van het koningshuis van David.

In hoofdstuk 1 lezen we dat Ruth in haar eigen land Moab getrouwd is met een Israëliet. Maar na een aantal jaar sterft haar man. Wanneer haar schoonmoeder Naomi, die ook weduwe is, terugkeert naar Israël, wil Ruth haar niet alleen laten. Ze laat Moab achter zich en gaat met Naomi mee naar Betlehem.

De volgende hoofdstukken vertellen hoe het verder gaat met Ruth en Naomi in Betlehem. Ruth leert Boaz kennen, een familielid van haar overleden man. Om aan eten te komen verzamelt Ruth het achtergebleven graan op de akker van Boaz. Boaz behandelt haar vriendelijk en geeft haar zelfs nog meer graan. Naomi weet dat Boaz als lossers voor haar familie kan optreden. Een lossers was volgens de Israëlitische wetten iemand die opkwam voor het welzijn van de familie. Naomi bedenkt een plan om Boaz ertoe te brengen dat hij zijn verplichtingen als lossers nakomt. Het plan slaagt: Boaz treedt op als lossers voor de familie van Naomi. En hij trouwt met Ruth. De zoon die ze samen krijgen, Obed, is de grootvader van David, de belangrijkste koning die Israël gekend heeft.

4. Waar gaat het Bijbelverhaal over?

In Ruth 1 lezen we over een familie uit Betlehem die leefde in de tijd van de rechters (rond 1200 voor Christus), een onrustige periode in de geschiedenis van Israël, toen er nog geen koning heerste over het land. Betlehem lag in Juda, het zuidelijke deel van Israël. De naam betekent 'huis van het brood', waarschijnlijk omdat de grond rond de stad vruchtbaar was. Toch heerst er een hongersnood in het gebied, en daarom trekken Elimelech en zijn vrouw Naomi met hun zonen Machlon en Kiljon weg uit Juda en gaan ze in het buurland Moab wonen. Nadat de familie een tijdje in Moab heeft gewoond sterft Elimelech, de man van Naomi. De twee zonen trouwen allebei met een Moabitische vrouw, de een met Ruth, de ander met Orpa. Maar na een aantal jaar sterven ook Machlon en Kiljon, zonder kinderen te hebben gekregen. Naomi is nu een weduwe zonder kinderen en kleinkinderen in een vreemd land. Het lijkt alsof ze alles verloren heeft. Ze besluit terug te keren naar Betlehem.

Naomi's schoondochters gaan met haar mee, maar onderweg komt Naomi op andere gedachten en raadt ze hun aan om terug te keren naar hun eigen land. Orpa laat zich door Naomi overhalen, maar Ruth wil bij haar

schoonmoeder blijven. Ze is zelfs bereid zich aan te sluiten bij Naomi's volk en de God van Israël te dienen: 'Waar u heen gaat, daar ga ik heen. Waar u woont, daar wil ik ook wonen. Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God' (vers 16b). Ruth denkt niet aan haar eigen belangen maar is trouw aan Naomi. Haar onvoorwaardelijke liefde en trouw doen denken aan Gods trouw en liefde voor zijn volk.

Wanneer Naomi en Ruth aankomen in Betlehem, is iedereen daar verbaasd. De mensen herkennen Naomi nauwelijks meer terug. Ze is niet alleen ouder geworden maar ook getekend door verdriet. Naomi reageert hierop door haar eigen naam te veranderen: ze wil niet meer Naomi genoemd worden, wat 'de gelukkige' betekent, maar 'Mara', 'de bittere' (BGT: 'de ongelukkige'). In haar bitterheid geeft ze God de schuld: Hij heeft haar dit aangedaan. Toch is het ook God die haar situatie uiteindelijk ten goede keert: haar schoondochter Ruth krijgt een zoon die de grootvader zal zijn van koning David (zie 4:13-14, 22). Want ook al lijkt het op het eerste gezicht misschien alsof God in dit verhaal geen grote rol speelt, bij nader inzien is Hij op de achtergrond steeds aanwezig. Hij werkt door mensen en gebeurtenissen heen, zoals we dat bijvoorbeeld ook zien in de verhalen over Jozef en Ester. Mensen maken hun eigen keuzes en beslissingen, maar het handelen van God is daardoorheen geweven.

¹ De Bijbel in Gewone Taal gebruikt de spelling 'Noömi', maar wij volgen hier de NBV21, die kiest voor 'Naomi'.

5. Uit de Bijbel

4-8 jaar

Voor de jongste kinderen is er een kaartje met de tekst van Ruth 1:16.

**Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar
ga ik heen. Waar u woont,
daar wil ik ook wonen.
Uw volk is mijn volk, en
uw God is mijn God.'**

8-12 jaar

Voor de oudste kinderen is er een kaartje met de tekst van Ruth 1:16, 19

**Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar ga
ik heen. Waar u woont, daar
wil ik ook wonen. Uw volk is
mijn volk, en uw God is mijn
God.' (...) Samen gingen ze
verder naar Betlehem.**

6. Wat heb je nodig?

4-12 jaar

In de kerkdienst

- de kijktafel met de huisjes en Naomi en Ruth
- een speelgoedbroodje of een broodje van klei

4-8 jaar

Om te beginnen

- het werkblad, bij voorkeur op A3-formaat
- een dikke viltstift
- een babypop met witte kleertjes
- het voorwerp voor deze zondag: een speelgoed-broodje of een plaatje van een boterham
- verschillende voorwerpen die je meeneemt als je op reis gaat, zoals: een zonnebril, een paspoort, een leesboek, een washandje, sokken, muntgeld
- een tas of een kleine koffer
- een theedoek

Om te doen: Broodzak voor Ruth

Per kind:

- het werkblad
- een broodpuntje of -bolletje
- een papieren zak (te krijgen bij de supermarkt, groenteboer of bakker; ook gemakkelijk te bestellen via internet)

En verder:

- viltstiften of kleurpotloden
- scharen
- lijm
- een nietmachine
- eventueel papieren hartjes (8 x 5 cm)

Om te doen: Graan verzamelen

- vijf vellen bruin papier
- een rieten mandje
- een schaar

Voor 4-6 jaar:

- het werkblad met de plaatjes
- lijm
- muziek

Voor 6-8 jaar:

- een zwarte stift

6-8 jaar

Om te doen: Huis van brooddeeg

Per kind:

- een placemat
- een bal deeg (zie onder)
- een mok of een theeglas
- een vouwblaadje van 10 x 10 cm
- A5-karton, gewikkeld in zilverfolie

En verder:

- deegrollers

- stompe mesjes of spatels
- eventueel: uitsteekvormpjes

8-12 jaar

Bijbeltekst

- een Bijbel

Om te doen: Familie-stamboom

Per kind of per tweetal:

- het werkblad
- de Bijbel in Gewone Taal
- een pen
- kleurpotloden

Om te doen: Voetstap richting Betlehem

Per groep (er zijn twee teams):

- een vel papier
- een pen

En verder:

- één vel geel papier
- vijf vellen blauw papier
- vijf vellen groen papier
- een schaar
- de vragen (zie hieronder)

Om te doen: Brood gummen

- een vel wit papier
- een grijs potlood
- een gekleurd potlood
- een stukje bruine boterham zonder korst
- een kookwekker of een smartphone

In de kerkdienst

7. Moment met de kinderen in de dienst

Bestemming Betlehem

Met het adventsproject gaan we iedere week opnieuw op weg naar Betlehem. Door de verhalen van vaak heel gewone mensen ontdekken we steeds weer iets nieuws over Gods belofte van vrede en recht, voor Israël en de hele wereld.

De kijktafel

Het stadje Betlehem

Tijdens de adventsperiode en met Kerst zijn er vijf huizen van karton die het stadje Betlehem vormen. Zet de huizen eventueel op een grote kartonnen plaat en maak het stadje compleet door voorafgaand aan de adventstijd boompjes te knutselen alsook een heuvel met schapen, een stal, struiken, weggetjes, enz. Je kunt er ook voor kiezen om kinderen het stadje verder te laten knutselen tijdens de kinderdienst, waarna de attributen worden toegevoegd.

Mensen in Betlehem

Elke zondag van Advent en met Kerst kunnen de hoofdpersonen uit het Bijbelverhaal bij het bijbehorende huisje worden geplaatst. Zo vinden steeds meer mensen hun bestemming in Betlehem.

Het kindermoment

Wat heb je nodig?

- de kijktafel met de huisjes en Naomi en Ruth
- een speelgoedbroodje of een broodje van klei

Aan de slag:

- Bekijk met de kinderen het huis dat bij deze zondag hoort: dat van Ruth en Naomi. Wat is er in dit huis te zien?
- Laat een van de kinderen Ruth en Naomi bij het huis plaatsen.
- Vertel dat Ruth en Naomi in Betlehem aankomen. Naomi heeft er ooit gewoond, Ruth gaat er voor het eerst wonen.
- Laat de kinderen het broodje zien en vertel dat brood een belangrijke rol speelt in het Bijbelverhaal. Weten de kinderen dat de naam Betlehem betekent: 'huis van het brood'?
- Laat een van de kinderen het brood bij Ruth en Naomi leggen.
- Vertel dat Ruth te maken heeft met de geboorte van Jezus. In de kinderdienst horen de kinderen er meer over.

Zing vervolgens met elkaar het projectlied. Je vindt de tekst en muziek van het projectlied op debijbel.nl/bijbelbasics.

Tips

Zet iedere zondag en met Kerst een waxinelichtje of ledlichtje als adventskaarsje bij de stad: het wordt steeds lichter in Betlehem.

Meer informatie over de huisjes en de personen en inspiratie om de kijktafel vorm te geven vind je in de predikantenbrief op bijbelbasics.nl.

In de kinderdienst
8. Om te beginnen

4-8 jaar

Binnenkomer Betlehem

Tijdens deze adventsperiode spelen de kinderen als binnenkomer elke week een kort spel dat bij het verhaal van de zondag past. Ze verdienen hiermee een voorwerp dat gelinkt is aan de plaats waar Jezus is geboren. Zo wordt voor de jongste kinderen het onderlinge verband tussen de verhalen zichtbaar gemaakt. De binnenkomers kunnen ook los gebruikt worden.

Wat heb je nodig?

- het werkblad, bij voorkeur op A3-formaat
- een dikke viltstift
- een babypop met witte kleertjes
- het voorwerp voor deze zondag: een speelgoed-broodje of een plaatje van een boterham

Wie?	Waar?	Is dit de plaats waar Jezus wordt geboren?	Is Jezus in deze tijd geboren?	Wat hoort bij het verhaal?
Ruth		Ja/Nee	Ja/Nee	
David		Ja/Nee	Ja/Nee	
Micha		Ja/Nee	Ja/Nee	
Maria & Jozef		Ja/Nee	Ja/Nee	
Wijze mannen		Ja/Nee	Ja/Nee	

Binnenkomer Betlehem (4-8 jaar) | Werkblad

- verschillende voorwerpen die je meeneemt als je op reis gaat, zoals: een zonnebril, een paspoort, een leesboek, een washandje, sokken, muntgeld
- een tas of een kleine koffer
- een theedoek

Vooraf:

- Hang het werkblad aan de muur. Laat bij voorkeur het werkblad gedurende de hele adventsperiode hangen.
- Leg de voorwerpen onder de theedoek, de kinderen mogen de voorwerpen niet zien.

Aan de slag:

- De kinderen zitten in een kring.
- Vertel de kinderen dat zij het Bijbelverhaal horen over Ruth en Naomi die op reis gaan. Wat neem je zoal mee op reis?
- Vraag een kind zijn hand onder de theedoek te houden en te raden welk voorwerp het voelt.
- Is het fout, dan mag een ander kind voelen. Is het goed, dan laat je het voorwerp zien en vraag je de kinderen waarom je dit meeneemt als je op reis gaat.
- Leg steeds het geraden voorwerp in de tas.
- Als alle voorwerpen geraden zijn, hebben de kinderen iets verdiend: een broodje.
- De kinderen leggen het broodje bij de babypop.

Tip

Leg een babypop in de kring of op een tafel en leg hier elke week een voorwerp bij.

Voor na het Bijbelverhaal:

- Vul aansluitend aan het vertelde Bijbelverhaal kolom 1 van het werkblad samen in. Gebruik hiervoor een dikke viltstift.
 - o Bekijk samen het plaatje van de eerste kolom. Wie is de hoofdpersoon uit het Bijbelverhaal?
 - o In welke plaats woont zij?
 - o dit de plaats waar Jezus later geboren wordt? Omcirkel het juiste antwoord.
 - o Beantwoord de vraag of Jezus in dezelfde tijd is geboren als Ruth.
 - o Wat zien de kinderen op het plaatje? Wat heeft het brood met het Bijbelverhaal te maken? (*Ruth raapt koren, waar brood van wordt gebakken. Dat doet ze op de akker van Boaz. Ruth trouwt met Boaz. Ze krijgen een zoon: Obed. Obed is de opa van koning David. Uit de familie van David wordt Jezus geboren. / De naam Betlehem betekent 'broodhuis'. / Er is geen honger meer in het land, er is voldoende brood.*)

8-12 jaar

Schouder aan schouder

Ruth is trouw aan Naomi en schouder aan schouder gaan ze naar Betlehem. Ze steunen elkaar en houden elkaar in evenwicht. De kinderen hebben elkaar nodig om in evenwicht te blijven.

Aan de slag:

- De kinderen vormen een kring, schouder aan schouder.
- Ze gaan om en om met het gezicht naar binnen en naar buiten staan.
- Ze nemen stevig de polsen van de burens vast.
- Op een afgesproken teken leunt iedereen naar voren, steeds wat verder, maar zonder één stap te verzetten.
- Houdt de evenwichtscirkel stand?
- Op een teken gaat iedereen weer langzaam rechtoverend staan en leunt iedereen naar de andere kant.
- Herhaal dit eventueel nog een keer.

Tip

De kinderen gaan aan het eind van het spel eerst rechtop staan, voordat ze elkaars polsen loslaten.

9. Gebed

Trouwe God,
 U kiest soms plaatsen uit die in de ogen van mensen onbelangrijk zijn.
 Zoals Betlehem.
 Een alledaags stadje, waar gewone dingen gebeuren.
 Vandaag horen we een gewoon verhaal van een buitenlandse vrouw die in Betlehem komt wonen.
 U lijkt daarbij op de achtergrond, maar deze gebeurtenis hoort bij Gods plan.
 Door de geboorte van Jezus uit de familie van Ruth laat U zien dat alle mensen uit alle landen bij U mogen horen.
 Dank U wel daarvoor!
 Amen.

Tip

Ga in een kring zitten voor dit gebed. Je kunt een kaars aansteken, of de kaars die je meeneemt uit de dienst in het midden zetten.

10. Bijbelverhaal

4-8 jaar

[Bij Ruth 1:1-22 en 4:13-22](#)

Vertel het verhaal. Bekijk tijdens of na het verhaal met elkaar de plaat bij dit verhaal. Vraag de kinderen om goed te kijken en te vertellen wat ze zien.

Je kunt eventueel de weetjes uit het bovenbouw materiaal gebruiken om wat meer uit te leggen.

Terug naar Betlehem

Naomi is verdrietig. Heel verdrietig. En ze voelt zich alleen. Haar man is er niet meer. Haar zonen zijn er niet meer.
 Vroeger, toen ze nog in Betlehem woonde, was ze gelukkig. Ze had een man, ze had twee leuke jongetjes: Machlon en Kiljon. Maar het leven werd zwaar. Er groeide geen koren meer op het land. Er was in Betlehem bijna geen brood meer te krijgen. De twee jongens van Naomi hadden elke dag honger. 'Dit is niet goed,' zei de man van Naomi. 'We moeten naar een ander land verhuizen. Naar Moab. Want daar is wel eten, heb ik gehoord.'
 'Dat is goed,' zei Naomi, en ze ging samen met haar man en met hun twee jongens naar dat land ver weg, dat ze helemaal niet kenden. Naar Moab. Het was zwaar in het begin. Naomi miste haar familie. Ze miste haar huis, en ze miste haar vriendinnen. Maar ze hadden in

elk geval genoeg te eten. De jongens hadden geen honger meer. Dat was fijn.
 Maar toen gebeurde er iets ergs. De man van Naomi ging dood. Dat was verschrikkelijk. Naomi miste haar man elke dag. De twee jongens misten hun sterke vader. Maar ze moesten verder. Met z'n drietjes. Naomi werkte hard. Ze zorgde voor haar jongens, zo goed ze kon. Machlon en Kiljon werden steeds groter. En op een dag trouwden ze allebei met een meisje uit de buurt. Machlon trouwde met Ruth. Kiljon trouwde met Orpa.
 Naomi was weer een beetje blij. Misschien word ik over een poosje wel oma, dacht ze. Misschien krijg ik wel een kleinkind. Dat zou fijn zijn.
 Maar dat gebeurde niet. Er gebeurde iets verschrikkelijks. Machlon en Kiljon stierven, allebei. Naomi moest haar twee zonen begraven in Moab.

Naomi is verdrietig. Heel verdrietig. Ze was haar man al verloren. Maar nu heeft ze ook haar beide jongens niet meer. Ze kan alleen nog maar huilen.
 Op een dag hoort Naomi dat er weer genoeg te eten is in haar eigen land. En ze denkt: weet je wat ik ga doen? Ik ga terug. Terug naar mijn huis. Terug naar mijn land. Terug naar Betlehem, de stad waar ik vroeger woonde. De stad waar mijn familie vandaan komt.
 Naomi pakt haar spullen bij elkaar. En dan

roept ze haar schoondochters. Ze geeft ze allebei een kus. 'Lieve Orpa en Ruth,' zegt ze. 'We moeten afscheid van elkaar nemen. Ik ga terug naar mijn eigen land. Ik hoop dat de Heer goed voor jullie zorgt, en dat Hij jullie allebei een nieuwe man geeft.'
 'Nee!' roept Orpa, en ze begint te huilen. Ruth moet ook huilen. 'Nee, Naomi,' zegt ze. 'Dat moet je niet zeggen. Wij kunnen je niet missen. Jij bent als een moeder voor ons. We houden van je. Als jij weggaat, gaan wij met je mee. Dan horen wij voortaan ook bij jouw volk.'
 Naomi vindt het heel lief dat Orpa en Ruth met haar mee willen naar Betlehem. Ze gaan met z'n drieën op reis. Maar na een paar dagen denkt Naomi: nee, dit is helemaal geen goed idee. Het is voor mij natuurlijk wel fijn als Orpa en Ruth met me meegaan. Maar voor hen is het veel fijner om in hun eigen land te blijven. 'Orpa en Ruth,' zegt ze daarom. 'Jullie moeten dit niet doen. Jullie zijn nog jong. Ik wil dat jullie weer gelukkig worden. En ik kan jullie daar niet bij helpen. Jullie moeten hier blijven, en trouwen met een lieve man uit de buurt. Dat is echt het beste voor jullie.'

Orpa en Ruth beginnen weer te huilen. Maar na een poosje snuit Orpa haar neus en droogt ze haar tranen af. 'Goed,' zegt ze. 'Als jij dat echt wil, Naomi, dan ga ik terug.' Ze geeft Naomi een kus. En daar gaat ze. Terug naar haar familie.

Naomi en Ruth kijken haar na. 'Wees jij nou ook verstandig,' zegt Naomi tegen Ruth. 'Ga ook terug, net als Orpa.' Ruth slaat haar armen om Naomi heen. 'Zeg toch niet steeds dat ik weg moet,' zegt ze. 'Ik laat jou niet in de steek, Naomi. Ik ga met je mee. Ik ga bij jou in Betlehem wonen. Je hebt mij zoveel verteld over de God van Israël. De God van Israël is ook mijn God. Ik wil bij Hem horen.'

Naomi schudt haar hoofd en glimlacht. Het is duidelijk. Ruth wil echt per se mee naar Israël. Nou goed. Dan moet Ruth maar mee.

En zo maken Ruth en Naomi samen de lange reis naar Betlehem. Ze gaan in het huisje van Naomi wonen. Het is niet makkelijk in het begin. Maar Ruth is jong, en ze werkt hard. Ze gaat elke dag naar een stuk land waar koren op groeit, en ze raapt het koren op dat de boer heeft laten liggen. Met het koren kan Naomi thuis brood bakken.

De boer van het korenveld heet Boaz. Boaz is een aardige man. Hij praat met Ruth, en hij helpt haar waar hij maar kan. 'Boaz,' zegt Ruth op een avond. 'Zou jij misschien voor Naomi en mij willen zorgen?' 'Dat wil ik doen,' zegt Boaz. 'Ik ga jullie helpen.'

Boaz en Ruth trouwen met elkaar. Samen zorgen ze voor Naomi. 'Wat een geluk heb jij, Naomi,' zeggen de buurvrouwen. 'Wat heb jij een lieve schoon-

dochter. En wat zorgt God goed voor jou.'

Een poosje later krijgen Boaz en Ruth samen een kindje. Obed noemen ze hem. Naomi is zo blij. Ze tilt de baby op en loopt ermee rond alsof het haar eigen kind is. En zo voelt het ook. Alsof dit jongetje een beetje van haar is. Alsof God haar een zoon heeft gegeven. Alsof er weer toekomst is.

En dat is ook zo. Het gaat nog heel lang duren, maar op een dag wordt de kleine Obed groot, en krijgt hij zelf een zoontje. En de zoon van Obed krijgt op een dag óók een kind. En op een dag wordt er in Betlehem, in Obeds familie, een jongetje geboren dat de naam David krijgt. En David? Die wordt later een heel belangrijke koning.

8-12 jaar Ruth en Noömi Ruth 1:1-22 en 4:13-22

Elimelech en zijn familie

Toen de rechters het land bestuurden, was er eens hongersnood in Juda. Daarom besloot een man uit Betlehem naar het land Moab te gaan. Zijn vrouw en zijn twee zonen gingen mee.

De man heette Elimelech. Zijn vrouw heette Noömi, en zijn zonen heetten Machlon en Kiljon. Ze kwamen uit het gebied Efrata in Juda. Ze reisden naar Moab. Daar bleven ze als vreemdeling wonen.

De mannen sterven in Moab

Na een tijd stierf Elimelech. Zijn vrouw bleef achter met haar twee zonen. De zonen trouwden met meisjes uit Moab. Het ene meisje heette Orpa, het andere meisje heette Ruth.

Na ongeveer tien jaar stierven ook de zonen. Noömi bleef toen alleen achter, zonder zonen en zonder man.

Noömi gaat terug

Op een dag hoorde Noömi dat de Heer medelijden had gekregen met zijn volk. Hij had een einde gemaakt aan de honger in Juda. Daarom besloot Noömi terug te gaan

naar haar eigen land. Ze ging weg uit Moab, waar ze al die tijd gewoond had. En allebei haar schoondochters gingen met haar mee. Maar onderweg zei Noömi tegen haar schoondochters: 'Nu moeten jullie teruggaan naar huis, naar je eigen moeder. Ik hoop dat de Heer goed voor jullie zal zijn. Want jullie zijn ook altijd goed geweest voor mij en voor mijn zonen. Ik hoop ook dat de Heer jullie allebei weer een man zal geven, en ook kinderen.'

Noömi kuste haar schoondochters om afscheid te nemen. Maar die begonnen te huilen. 'Nee,' zeiden ze. 'We willen met u mee, naar uw volk.'

Ruth en Orpa moeten in Moab blijven

Noömi zei nog een keer: 'Maar kinderen, ga toch terug! Waarom zouden jullie met mij meegaan?'

(...)

Nee, kinderen! De Heer is tegen mij. Daarom heb ik zo veel ongeluk. En daarom moeten jullie niet met mij meegaan.'

Ruth gaat met Noömi mee

Toen begonnen Orpa en Ruth weer te huilen. Orpa kuste Noömi en nam afscheid. Maar Ruth sloeg haar armen om Noömi heen.

Noömi zei tegen Ruth: 'Kijk, je schoonzus gaat terug naar haar volk en haar god. Ga toch met haar mee!'

Maar Ruth antwoordde: 'Zeg toch niet steeds dat ik terug moet gaan! Ik laat u niet in de steek. Waar u heen gaat, daar ga ik heen. Waar u woont, daar wil ik ook wonen. Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God. Waar u sterft, daar wil ik ook sterven, en daar wil ik ook begraven worden. Alleen de dood kan ons scheiden. De Heer mag me straffen als ik u in de steek laat!' Toen begreep Noömi dat Ruth beslist met haar mee wilde gaan. Daarom zei ze er niets meer over. Samen gingen ze verder naar Betlehem.

(...)

Ruth krijgt een zoon

Ruth werd de vrouw van Boaz en ze sliepen met elkaar. De Heer liet Ruth zwanger worden en ze kreeg een zoon.

Toen zeiden de vrouwen van de stad tegen Noömi: 'Dank de Heer! Hij heeft je vandaag een kleinzoon gegeven die voor je kan zorgen. Later zullen de mensen in Israël zich dit kind nog steeds herinneren. Hij zal weer geluk in je leven brengen en voor je zorgen als je oud bent. Je hebt dit kind gekregen van je schoondochter Ruth. Zij houdt veel van je. En ze is meer waard dan zeven zonen!'

Noömi nam het kind op schoot en ging voor hem zorgen. Toen zeiden de buurvrouwen: 'Kijk, Noömi heeft een zoon gekregen!' Ze noemden het kind Obed.

Ruth is familie van David

Obed, de zoon van Ruth, werd later de vader van Isaï, en die werd weer de vader van David. Dit zijn de voorouders van David: Peres, Chesron, Ram, Amminadab, Nachson, Salmon, Boaz, Obed, en Isaï, de vader van David.

11. Om te weten

Ruth en Boaz

De Bijbeltekst van vandaag komt uit het Bijbelboek Ruth. Daaruit lezen we het eerste en het allerlaatste gedeelte. Aan het begin van het verhaal laat Ruth haar eigen land achter zich en gaat ze met haar schoonmoeder Naomi mee naar Betlehem. Aan het eind van het verhaal krijgt ze een zoon, Obed, die uiteindelijk de grootvader wordt van koning David. Maar wat gebeurde er in de tussentijd? Misschien ken je het verhaal al wel. In Betlehem leert Ruth Boaz kennen, een rijk familielid van Naomi. Om aan eten te komen verzamelt Ruth het achtergebleven graan op de akker van Boaz. Die is heel vriendelijk tegen haar en geeft haar zelfs nog meer graan. Naomi bedenkt een plan om ervoor te zorgen dat Boaz Ruth en haar zal helpen. Ruth gaat op Naomi's advies 's nachts naar de akker waar Boaz aan het werk is. Ze vraagt hem om voor haar en Naomi te zorgen. Boaz wil dat graag, want hij is erg onder de indruk van Ruth en vindt haar heel dapper. En zo gebeurt het dat Ruth en Boaz met elkaar trouwen!

Betlehem (deel 1): Huis van het brood

Betlehem, de plaats waar Naomi en haar familie vandaan kwamen, was een kleine stad in Juda, het zuidelijke deel van Israël. De naam Betlehem betekent 'huis van het brood'. Misschien droeg de stad die naam omdat de

grond er vruchtbaar was en er veel velden waren waar graan kon worden verbouwd. Toch heerste er in de tijd dat Naomi en haar familie hier wegtrrokken, hongersnood in het gebied. Betlehem werd later bekend omdat het de stad was waar koning David vandaan kwam. En nog later werd de stad natuurlijk beroemd omdat het de geboorteplaats was van Jezus.

12. Om over te praten

Bij de gespreksvragen staan verschillende soorten vragen: 'weetvragen' en 'denkvragen'. Antwoorden op de weetvragen kun je opzoeken, bijvoorbeeld in het verhaal. Over de denkvragen kun je met elkaar wat langer doorpraten. Op denkvragen zijn er dus ook geen foute antwoorden!

4-8 jaar

- In welk land woont Naomi?
 - o Waarom woont ze daar en niet in haar eigen land?
 - o Met wie woont ze daar allemaal?
 - o Wat gebeurt er als Naomi in dat land woont?
- Naar welke stad gaat Naomi weer terug? Wie gaat er met haar mee?
- De naam Ruth betekent: vriendin. Vind je dat die naam goed bij Ruth past? Waarom?
- Wat doe je voor elkaar als je vrienden bent?
- Kun je vertellen wat er gebeurt als Ruth en Naomi in Betlehem wonen?

8-12 jaar

- Waarom zou Naomi tegen haar schoondochters hebben gezegd dat ze terug moeten gaan naar hun eigen land?
- Waarom wil Ruth per se mee met haar schoonmoeder, denk je?
- Wat kom je te weten over Obed, de zoon van Ruth en Boaz?
- Wat gebeurt er in het verhaal in Betlehem? Zou je kunnen bedenken wat dit verhaal te maken heeft met de geboorte van Jezus?

10-12 jaar

- Lees met elkaar Numeri 25:1-3. Hoe denk je dat de mensen in Israël naar mensen uit Moab keken?
- Waarom maakt dat het verhaal van Ruth extra bijzonder?

13. Om te zingen

Zing met elkaar *Iemand als*

Ruth (Elly en Rikkert) of *Ga toch terug* uit de Samenleesbijbel. Je vindt het lied op debijbel.nl/bijbelbasics.

14. Om te doen

4-8 jaar

Broodzak voor Ruth

Na jarenlang in Moab te hebben gewoond, keert Naomi terug naar Betlehem. Ruth gaat met haar mee. De hongersnood in Betlehem is voorbij. De kinderen maken een broodzak waarin een lekker broodje natuurlijk niet mag ontbreken.

Wat heb je nodig?

Per kind:

- het werkblad
- een broodpuntje of -bolletje
- een papieren zak (te krijgen bij de supermarkt, groenteboer of bakker; ook gemakkelijk te bestellen via internet)

En verder:

- viltstiften of kleurpotloden
- scharen
- lijm
- een nietmachine
- eventueel papieren hartjes (8 x 5 cm)

Tips

- Leg witte en bruine bolletjes, boter en twee soorten beleg op een tafel. De kinderen mogen om de beurt een bolletje uitkiezen en dit (laten) besmeren en beleggen.
- Niet de zak dicht met een papieren hart, als teken van de liefde van Ruth voor Naomi.

Aan de slag:

- De kinderen kleuren de kleurplaat, knippen die uit en plakken die op de voorkant van de zak.
- Ook knippen ze het verhaal uit en plakken dit op de andere kant van de zak.
- Laat de kinderen in een kring zitten en om de beurt vertellen waar Naomi en Ruth het over gehad zullen hebben

- tijdens de lange reis naar Betlehem.
- Deel aan iedereen een broodje uit, geef het mee in de zak.

4-8 jaar

Graan verzamelen

Om aan eten te komen verzamelt Ruth het achtergebleven graan op de akker van Boaz. Zo leren Ruth en Boaz elkaar kennen. De kinderen verzamelen dit verhaal of een Bijbeltekst in het mandje van Ruth.

Wat heb je nodig?

- vijf vellen bruin papier
- een rieten mandje
- een schaar

Voor 4-6 jaar

- het werkblad met de plaatjes

- lijm
- muziek

Voor 6-8 jaar
- een zwarte stift

Vooraf:

- Knip zoveel mogelijk graanvormen (ovaal) uit de vellen bruin papier.
- o Voor 4-6 jaar: Knip de acht plaatjes uit het werkblad en plak ze op acht graanvormen.
- o Voor 6-8 jaar: Schrijf op acht graanvormen met een zwarte stift: / Ruth zei / tegen Naomi: / Ik laat / u niet / in de steek. / Samen gingen / ze verder / naar Betlehem. Schrijf steeds twee of drie woorden uit het Bijbelvers op elke graanvorm.
- Laat de overige graanvormen leeg.
- Leg alle graanvormen, met de plaatjes of de woorden naar beneden, verspreid over de grond.
- Plaats het mandje van Ruth in het midden.
- Vertel de kinderen dat ze acht graanvormen met plaatjes of woorden gaan verzamelen.

Aan de slag:

Voor 4-6 jaar

- Zet de muziek aan, waarna de kinderen 'op de akker' rondlopen.
- Zodra de muziek stopt, draait elk kind één graanvorm om.
- Staat er een plaatje op de vorm, dan leggen ze die in het mandje van Ruth. Als er geen plaatje op staat, leggen ze de vorm weer terug. **Let op:** de kinderen mogen per ronde één keer rapen.
- Start de muziek weer, waarna de kinderen weer gaan rondlopen tot de muziek stopt en ze opnieuw koren mogen rapen.
- Wanneer alle graanvormen gevonden zijn, gaan de kinderen in een kring om het mandje heen zitten.
- Pak de graanvormen uit het mandje en bespreek met de kinderen wat ze op de plaatjes zien.

Voor 6-8 jaar

- De kinderen rapen om de beurt een vorm van de grond.
- Als er woorden op staan, leggen ze die in het mandje van Ruth. Als er geen woorden op de graanvorm staan, leggen ze die vorm terug op de grond.
- Wanneer alle graanvormen gevonden zijn, proberen ze de Bijbeltekst te leggen.

6-8 jaar

Huis van brooddeeg

De naam Betlehem betekent 'huis van brood'. De kinderen maken een huisje van brooddeeg.

Wat heb je nodig?

- Per kind:
- een placemat
 - een bal deeg (zie onder)
 - een mok of een theeglas
 - een vouwblaadje van 10 x 10 cm
 - A5-karton, gewikkeld in zilverfolie

En verder:

- deegrollers
- stompe mesjes of spatels
- eventueel: uitsteekvormpjes

Tip

Doe wat voedingskleurstof bij het deeg, zodat het huisje een gezellig kleurtje krijgt. Let wel goed op, de kleurstof kan vlekken op kleding geven.

Vooraf:

Deeg voor 3 à 4 kinderen:

- een mengkom
- een kop
- een eetlepel
- 3 koppen bloem
- 1 kop zout
- ¾ kop water
- 1 eetlepel olie (zonnebloem-, olijf- of babyolie)
- zilverfolie
- een opbergbak die je kunt afsluiten

Recept:

- Mix de bloem en het zout in de mengkom.
- Doe de olie en ¾ kop water erbij en kneed alles goed. Is het deeg te plakkerig, doe er dan wat bloem bij. Is het te droog of te korrelig, doe er dan wat water bij. Kneed opnieuw.
- Bewaar het in vershoudfolie in een afgesloten bak.
- **Let op:** dit brooddeeg kun je niet eten!

Aan de slag:

- De kinderen krijgen een placemat en een stuk deeg ter grootte van een flinke gehaktbal.
- Vertel de kinderen dat ze een plat huisje gaan maken met een rond dak erop.

- Ze rollen de bal deeg plat met een deegroller, zodat er een vierkant ontstaat dat groter is dan het vouwblaadje.
- Ze leggen het vierkante vouwblaadje op het deeg.
- Ze zetten de mok of het glas half op het vouwblaadje en half naast het vouwblaadje op het deeg.
- De kinderen snijden met een spatel of een mesje om het blaadje en de mok heen het huisje eruit.
- Ze leggen het huisje op hun karton.
- Ze snijden met het mesje dunne repen deeg uit en maken daar de deurposten van op het huisje. Misschien willen de kinderen ook een raampje in het huis maken.
- Als er voldoende tijd is, kunnen de kinderen van restjes brooddeeg nog wat versieringen maken, bijvoorbeeld door wat blaadjes om de deurpost te plakken. Of ze maken een druivenplant langs het raampje door een slangetje te rollen en piepkleine balletjes te draaien.
- De kinderen leggen het huisje op hun karton. Het deeg moet thuis 48 tot 72 uur drogen.

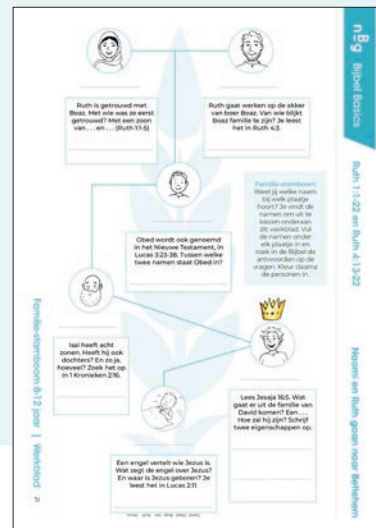
8-12 jaar

Familie-stamboom

Ruth en Boaz krijgen een zoon die de grootvader zal zijn van koning David. Uit de familie van koning David wordt uiteindelijk Jezus geboren. De kinderen maken een stamboom van Ruth tot Jezus waarbij ze op zoek gaan naar verschillende familieleden in de Bijbel.

Wat heb je nodig?

- Per kind of per tweetal:
- het werkblad
- de Bijbel in Gewone Taal
- een pen
- kleurpotloden

Aan de slag:

- De kinderen schrijven de juiste namen bij de plaatjes in de stamboom.
- Ze zoeken in de Bijbel de antwoorden op de vragen en schrijven die in de kaders.
- Eventueel kleuren ze de tekeningen van de zes personen uit de stamboom in.

8-12 jaar

Voetstap richting Betlehem

Ruth en Naomi hebben een lange weg afgelegd naar Betlehem. Wat weten de kinderen over deze twee vrouwen?

Wat heb je nodig?

- Per groep (er zijn twee teams):
- een vel papier
- een pen

En verder:

- één vel geel papier
- vijf vellen blauw papier
- vijf vellen groen papier
- een schaar
- de vragen (zie volgende pagina)

Vooraf:

- Teken op de elf gekleurde vellen steeds

twee grote voetstappen.

- Knip de 22 getekende voetstappen uit.

Aan de slag:

- Verdeel de kinderen in twee groepen, een groep 'Naomi' (blauw) en een groep 'Ruth (groen)'.
 - Beide groepen krijgen een vel papier en een pen.
 - Om de beurt krijgt een groep één vraag.
 - o Beantwoordt de groep de vraag correct, dan krijgen ze een voetstap van de kleur van hun groep en leggen die op de grond.
 - o Wordt de vraag fout beantwoord, dan blijft die vraag openstaan voor de andere groep, maar de vraag wordt nog niet gesteld.
 - Wanneer alle twintig vragen gesteld zijn, kunnen de fout beantwoorde vragen door de andere groep beantwoord worden en kunnen de beide groepen één of meer extra voetstappen verdienen van de andere kleur.
 - Ten slotte zijn er twee bonusvragen, één voor elke groep.
 - o Beantwoordt de groep de vraag correct, dan krijgen ze een gele voetstap en leggen die op de grond bij hun andere voetstappen.

o Wordt de vraag fout beantwoord, dan mag de andere groep de vraag beantwoorden. Deze vraag blijft openstaan voor de andere groep, maar de vraag wordt nog niet meteen gesteld.

- Welke groep heeft de voetstappen met de meeste punten richting Betlehem verdiend?

De blauwe vragen voor de groep 'Naomi'

- 1 wie is Naomi getrouwd? (*Elimelech*)
- 2 Hoeveel zonen heeft Naomi? (*twee*)
- 3 In welke plaats woont Naomi voordat ze naar een ander land vertrekt? (*Betlehem*)
- 4 Waarom vertrekt Naomi met haar gezin naar een ander land? (*vanwege hongersnood*)
- 5 Naar welk land vertrekt Naomi? (*naar Moab*)
- 6 Wie uit het gezin van Naomi sterft er als eerste? (*haar man*)
- 7 Wat gebeurt er met de zonen van Naomi? (*ze worden ziek en sterven*)
- 8 Waarom besluit Naomi weer terug te reizen naar Juda? (*ze hoort dat de honger in Juda voorbij is*)
- 9 Welke vrouw reist met Naomi mee naar

haar land? (*Ruth*)

- 10 Hoe heet de kleinzoon die Naomi krijgt? (*Obed*)

Bonusvraag: Hoe heten de twee zonen van Naomi? (*Machlon en Kiljon*)

De groene vragen voor de groep 'Ruth'

- 1 Hoe heet het Bijbelboek waarin het verhaal over Ruth te lezen is? (*Ruth*)
- 2 Uit welk land komt Ruth? (*Moab*)
- 3 Wat voor familie zijn Ruth en Naomi van elkaar? (*Ruth is getrouwd met Machlon, een zoon van Naomi / Ruth is de schoondochter van Naomi / Naomi is de schoonmoeder van Ruth*)
- 4 Hoe heet de schoonzus van Ruth? (*Orpa*)

Tip

Schrijf op elke voet een letter. Lukt het de kinderen alle voetstappen op volgorde te leggen zodat er een zin ontstaat? Zinnen van 22 letters zijn bijvoorbeeld: *Ruth gaat met Naomi op reis* en *In Betlehem is volop brood*.

- 5 Met wie gaat Ruth naar een ander land? (*Naomi*)
- 6 Maak de zin af: Ruth zegt tegen haar schoonmoeder: Uw volk is mijn volk, en uw God (*is mijn God*)
- 7 In welke plaats in haar nieuwe land gaat Ruth wonen? (*Betlehem*)
- 8 Met wie trouwt Ruth in haar nieuwe land? (*Boaz*)
- 9 Hoe heet de zoon die Ruth en haar man krijgen? (*Obed*)
- 10 Van wie is Obed de opa? (*van koning David*)

Bonusvraag: Hoe heten de eerste en tweede man van Ruth? (*Machlon en Boaz*)

Puntentelling

- Een voetstap van de kleur van de eigen groep is één punt.
- Een voetstap van de kleur van de andere groep is twee punten.
- Eén bonusvoetstap is drie punten waard.
- Een tweede bonusvoetstap is vier punten waard.

8-12 jaar

Brood gummen

Het zware verleden van Naomi wordt weggegomd. In Betlehem is brood genoeg

en krijgt zij, samen met haar schoondochter Ruth, een nieuwe toekomst.

Wat heb je nodig?

- een vel wit papier
- een grijs potlood
- een gekleurd potlood
- een stukje bruine boterham zonder korst
- een kookwekker of een smartphone

Aan de slag:

- Teken met het grijze potlood een streep op het papier.
- Teken hieronder met het gekleurde potlood ook een streep.
- Scheur een stukje van het brood af en knijp het in elkaar tot een balletje.
- Zet de wekker op twee minuten en wrijf zolang de wekker loopt met het stukje brood over de grijze streep.
- Neem een nieuw stukje brood, maak het weer tot een balletje.
- Zet de wekker weer op twee minuten en wrijf nu over het gekleurde vlak.
- Veeg de broodkruimels van het papier af en bekijk de strepen. Wat zie je? Het grijze verleden verdwijnt, er blijft kleur over!
- Zie uitleg op de volgende pagina.

Uitleg:

- In het midden van een potlood zit grafiet. Wanneer je een streep met het grijze potlood maakt, plakt het grafiet aan het papier. Maar grafiet plakt nog beter aan een gum dan aan papier. Daardoor gaat de grijze streep gemakkelijk van het papier af.

- Vroeger gebruikten de mensen brood als gum. Brood wordt gemaakt van tarwe en in tarwe zitten gluten. Gluten zijn kleverig, dus plakt het grafiet eraan vast en de potloodstreep wordt lichter.
- In een kleurpotlood zit geen grafiet, maar een pigment en dat kun je niet uitgummen.

WAT HEB JE NODIG?

- * EEN VEL WIT PAPIER
- * EEN GRIJS POTLOOD
- * EEN GEKLEURD POTLOOD
- * EEN STUKJE BRUINE POTERHAM ZONDER KORST
- * EEN KOOKWEKKER OF EEN MOBIELE TELEFOON

1. TEKEN MET HET GRIJZE POTLOOD EEN STREEP OP HET PAPIER.

2. SCHIEF EEN STUKJE VAN HET BROOD AF EN KNIJF HET IN ELKAAR TOT EEN BALLETJE.

3. ZET DE WEKKER OP TWEE MINUTEN EN WRIJF ZOLANG DE WEKKER LOOPT MET HET STUKJE BROOD OVER DE GRIJZE STREEP.

4. NEEM EEN NIEUW STUKJE BROOD, MAAK HET WEER TOT EEN BALLETJE.

5. VEEG DE BROODKRUIMELS VAN HET PAPIER AF EN BEKUK DE STREPEN.

TEKEN HERONDER MET HET GEKLEURDE POTLOOD OOK EEN STREEP.

ZET DE WEKKER WEEER OP TWEE MINUTEN EN WRIJF NU OVER HET GEKLEURDE VLAK.

WAT ZIE JIJ?

15. Zegen

In de Bijbel staat een zegen voor alle mensen. Dat is een wens die vaak aan het einde van de kerkdienst wordt uitgesproken. En die zegenwens zeggen wij hier ook tegen elkaar:

‘De Heer zal jullie gelukkig maken en jullie beschermen. De Heer zal bij jullie zijn en voor jullie zorgen. De Heer zal aan jullie denken en jullie vrede geven.’
Numeri 6:24-26

Tips

- Ga in een kring staan en houd elkaars handen vast.
- Laat drie kinderen elk een zin uitspreken, of spreek alles samen uit.

Colofon

Tekst: Nederlands-Vlaams

Bijbelgenootschap

Bijbeltekst: Bijbel in Gewone Taal

Hervertelling Bijbelverhaal: NBG/
Corien Oranje

Illustratie: NBG/Liza-Beth Valkema

Illustraties werkbladen: Liza-Beth Valkema

Strip: NBG/Bart den Heeten

Vormgeving: Walvis & Mosmans

Kaartjes: Villa Grafica

DTP: Villa Grafica

255

Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar ga ik heen.
Waar u woont, daar wil ik ook wonen.
Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.'

RUTH 1:16

nBg

255

Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar ga ik heen.
Waar u woont, daar wil ik ook wonen.
Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.'

RUTH 1:16

nBg

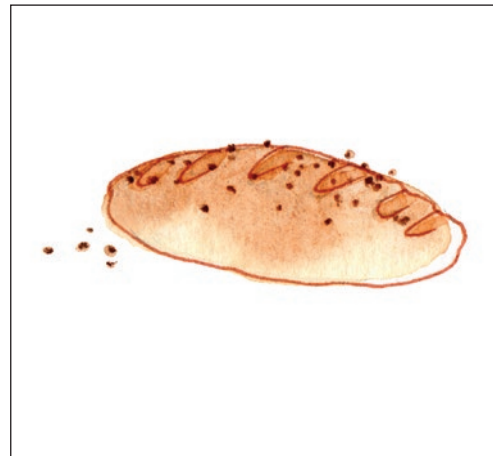
	Wie?	Waar?	Is dit de plaats waar Jezus wordt geboren?	Is Jezus in deze tijd geboren?	Wat hoort bij het verhaal?
	Ruth		Ja/Nee	Ja/Nee	
	David		Ja/Nee	Ja/Nee	
	Micha		Ja/Nee	Ja/Nee	
	Maria & Jozef		Ja/Nee	Ja/Nee	
	Wijze mannen		Ja/Nee	Ja/Nee	

Ruth zegt: 'Waar Naomi woont, daar wil ik ook wonen.'

Ruth en Naomi gaan naar Betlehem.

255

Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar ga ik heen.
Waar u woont, daar wil ik ook wonen.
Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.' (...)
Samen gingen ze verder naar Betlehem.

RUTH 1:16, 19

nBg

255

Ruth zei tegen Noomi:
'Ik laat u niet in de steek.
Waar u heen gaat, daar ga ik heen.
Waar u woont, daar wil ik ook wonen.
Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.' (...)
Samen gingen ze verder naar Betlehem.

RUTH 1:16, 19

nBg

Bijbeltekst

Ruth zei tegen Noomi:

'Ik laat u niet in de steek. Waar u heen gaat, daar ga ik heen. Waar u woont, daar wil ik ook wonen. Uw volk is mijn volk, en uw God is mijn God.' (...) Samen gingen ze verder naar Betlehem.

Ruth 1:16, 19

Ruth en Boaz

De Bijbeltekst van vandaag komt uit het Bijbelboek Ruth. Daaruit lezen we het eerste en het allerlaatste gedeelte. Aan het begin van het verhaal laat Ruth haar eigen land achter zich en gaat ze met haar schoonmoeder Naomi mee naar Betlehem. Aan het eind van het verhaal krijgt ze een zoon, Obed, die uiteindelijk de grootvader wordt van koning David. Maar wat gebeurde er in de tussentijd? Misschien ken je het verhaal al wel. In Betlehem leert Ruth Boaz

kennen, een rijk familielid van Naomi. Om aan eten te komen verzamelt Ruth het achtergebleven graan op de akker van Boaz. Die is heel vriendelijk tegen haar en geeft haar zelfs nog meer graan. Naomi bedenkt een plan om ervoor te zorgen dat Boaz Ruth en haar zal helpen. Ruth gaat op Naomi's advies 's nachts naar de akker waar Boaz aan het werk is. Ze vraagt hem om voor haar en Naomi te zorgen. Boaz wil dat graag, want hij is erg onder de indruk van Ruth en vindt haar heel dapper. En zo gebeurt het dat Ruth en Boaz met elkaar trouwen!

Betlehem (deel 1): Huis van het brood

Betlehem, de plaats waar Naomi en haar familie vandaan kwamen, was een kleine stad in Juda, het zuidelijke deel van Israël. De naam Betlehem betekent 'huis van het brood'. Misschien droeg de stad die naam omdat de grond er vruchtbaar was en er veel velden waren waar graan kon worden verbouwd. Toch heerste er in de tijd dat Naomi en haar familie hier wegtrokken, hongersnood in het gebied. Betlehem werd later bekend omdat het de stad was waar koning David vandaan kwam. En nog later werd de stad natuurlijk beroemd omdat het de geboorteplaats was van Jezus.

WAT HEB JE NODIG?

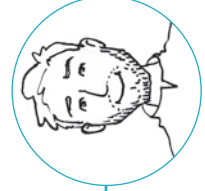
- * EEN VEL WIT PAPIER
- * EEN GRIJS POTLOOD
- * EEN GEKLEURD POTLOOD
- * EEN STUKJE BRUINE BOTERHAM ZONDER KORST
- * EEN KOOKWEKKER OF EEN MOBIELE TELEFOON

1	2	3	4	5
TEKEN MET HET GRIJZE POTLOOD EEN STREEP OP HET PAPIER.	SCHEUR EEN STUKJE VAN HET BROOD AF EN KNIJP HET IN ELKAAR TOT EEN BALLETTJE.	ZET DE WEKKER OP TWEE MINUTEN EN WRIJF ZOLANG DE WEKKER LOOPT MET HET STUKJE BROOD OVER DE GRIJZE STREEP.	NEEM EEN NIEUW STUKJE BROOD, MAAK HET WEER TOT EEN BALLETTJE.	VEEG DE BROODKRUIMELS VAN HET PAPIER AF EN BEKIJK DE STREPEN.
TEKEN HIERONDER MET HET GEKLEURDE POTLOOD OOK EEN STREEP.			ZET DE WEKKER WEER OP TWEE MINUTEN EN WRIJF NU OVER HET GEKLEURDE VLAK.	WAT ZIE JE?

Brood gummen

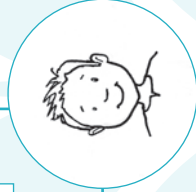
In het Bijbelverhaal hebben we gelezen dat het zware verleden van Naomi wordt weggegomd. In Betlehem is brood genoeg. Daar krijgt ze, samen met haar schoondochter Ruth, een nieuwe toekomst. Hoe dat gaat zie je in dit proefje.

Ruth gaat werken op de akker van boer Boaz. Van wie blijkt Boaz familie te zijn? Je leest het in Ruth 4:3.

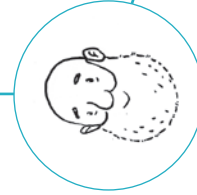

Ruth is getrouwd met Boaz. Met wie was ze eerst getrouwd? Met een zoon van ... en ... (Ruth 1:1-5)

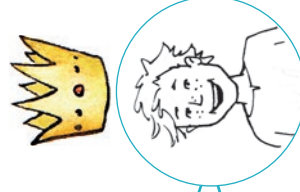

Obed wordt ook genoemd in het Nieuwe Testament, in Lucas 3:23-38. Tussen welke twee namen staat Obed in?

Familie-stamboom
Weet jij welke naam bij welk plaatje hoort? Je vindt de namen om uit te kiezen onderaan dit werkblad. Vul de namen onder elk plaatje in en zoek in de Bijbel de antwoorden op de vragen. Kleur daarna de personen in.

Isai heeft acht zonen. Heeft hij ook dochters? En zo ja, hoeveel? Zoek het op in 1 Kronieken 2:16.

Lees Jesaja 16:5. Wat gaat er uit de familie van David komen? Een ... Hoe zal hij zijn? Schrijf twee eigenschappen op.

Een engel vertelt wie Jezus is. Wat zegt de engel over Jezus? En waar is Jezus geboren? Je leest het in Lucas 2:11.